

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 36, din 25.07.2010

Impactul Tensiunilor dintre Chișinău și Moscova Asupra Relațiilor Dintre Cele Două State

**Transcriptul emisiunii radiofonice, din 25 iulie 2010, realizată de Asociația pentru Politică Externă (APE) în colaborare cu Agenția de știri și analize Imedia și cu asistența Fundației germane Friedrich Ebert Stiftung (FES). Emisiunea este difuzată la Radioul Vocea Basarabiei în fiecare duminică.*

Principalele Teme ale Emisiunii:

1. *Relațiile dintre R. Moldova și Federația Rusă la ora actuală*
2. *Decretul Președintelui Interimar, Mihai Ghimpu și problemele exportatorilor de vinuri moldovenesti în Rusia*
3. *Apariția articolelor critice la adresa faptului că România ar acorda un număr mare de cetățenii originarilor din R. Moldova.*
4. *Evoluția relațiilor dintre Federația Rusă și R. Moldova*

Corneliu RUSNAC, moderator IMEDIA: Bună ziua stimați ascultători! Sunt Corneliu Rusnac și vă salut la o nouă emisiunii de sinteze și dezbateri pe teme de politică externă, emisiune realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de Fundația Friedrich Ebert.

Tema emisiunii noastre de astăzi va fi consacrată relațiilor R. Moldova cu Federația Rusă ținând cont de faptul că în ultimul timp în raporturile Chișinău cu Moscova au apărut unele elemente de tensiune. Invitații noștri din studio sunt *dl Nicu Popescu, Consilier al Primului Ministru pe probleme de politică externă și dl Victor Chirilă, Director Executiv al Asociației pentru Politică Externă.* Bună ziua și bine ați venit la emisiunea noastră!

Așadar, cum pot fi calificate relațiile dintre R. Moldova și Federația Rusă la ora actuală. Dl Popescu?

1. *Relațiile dintre R. Moldova și Federația Rusă la ora actuală*

Nicu POPESCU, Consilier al Primului Ministru pe probleme de politică externă: Cred că relațiile dintre R. Moldova și Federația Rusă au un potențial de dezvoltare foarte mare. Atât Rusia cât și Moldova doresc să dezvolte acest potențial. Ne dorim un partenerial care ar servi interesele economice și politice ale ambelor state și, sunt sigur că atât Rusia cât și Moldova își doresc relații mai bune decât le au în acest moment.

Corneliu RUSNAC: Dl Chirilă?

Victor CHIRILĂ, Director Executiv al Asociației pentru Politică Externă: Din perspectiva mea cred că relațiile moldo-ruse sunt, din păcate, imprevizibile. O demonstrează acest ultim scandal legat de Decretul emis de dl Mihai Ghimpu cu privire la comemorarea ocupației sovietice și, desigur, declarațiile

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 36, din 25.07.2010

și acțiunile care au urmat din partea Federației Ruse, declarații foarte dure la adresa R. Moldova și mai ales a Alianței. Alianța este învinuită de faptul că a transformat țara noastră într-o zonă de destabilizare regională plus la aceasta Federația Rusă din nou a recurs la sancțiuni economice, chiar dacă să presupunem că într-adevăr vinul nostru conține o substanță inadmisibilă pentru importul ei în Rusia. Cu toate acestea, cred, că sancțiune impuse de Federația Rusă vis-a-vis de importurile de vin din R. Moldova au un subtext politic și acest lucru este inadmisibil dacă se dorește construirea unui parteneriat de încredere între ambele capitale, mă refer la Moscova și Chișinău.

Corneliu RUSNAC: Haideți să le luăm pe puncte problemele care au apărut în ultimul timp în relațiile dintre Chișinău și Moscova și să începem cu Decretul dl Președinte Interimar, dl Mihai Ghimpu, prin care ziua de 28 iunie 1940 a fost declarată zi a ocupației sovietice. Ați spus-o chiar dvs. după acest Decret exportatorii de vin moldovenesc în Rusia au început să întâmpine, iarăși, probleme. Ca și în 2006, Serviciul sanitar rus a descoperit în vinurile moldovenești substanțe nocive, iar șeful acestui serviciu, Ghenadie Onishenko a lansat o serie de declarații mai mult de ordin politic decât tehnic la adresa actualei puteri de la Chișinău. Cum poate fi comentat acest război al vinurilor, acest nou război al vinurilor? Dl Chirilă?

2. Decretul Președintelui Interimar, Mihai Ghimpu și problemele exportatorilor de vinuri moldovenești în Rusia

Victor CHIRILĂ: Acest război al vinurilor cred că este o acțiune disproporționată din partea Federației Ruse și cred că s-a recurs la acest nou șantaj economic pentru a determina liderii politici de la Chișinău, în special liderii Alianței, să devină mai pragmatici decât dânsii încercau să demonstreze că sunt. Iată că, de fapt, Decretul dlui Ghimpu a adus pe scena dialogului politic dintre Moscova și Chișinău un subiect foarte delicat, un subiect legat de istorie, un subiect văzut diferit la Moscova și la Chișinău. Moscova a fost deranjată de acest lucru și a hotărât să ne învețe o lecție. Ori, mi se pare că această acțiune a Moscovei este o implicare directă în treburile interne ale țării noastre. Într-adevăr, chiar și în R. Moldova subiectul ocupației sovietice este un subiect delicat, un subiect care împarte societate în, cel puțin, două tabere. Cu toate acestea, s-a demonstrat, în cele din urmă, prin Decizia Curții Constituționale, că acest subiect poate fi tranșat de către instituțiile R. Moldova și poate fi soluționat doar utilizând cadrul intern, legal și politic fără a avea incursiuni, influențe, presiuni din partea unor state vecine sau mai îndepărtate. De aceea cred că această reacție dureroasă din partea Federației Ruse a fost una inutilă până la urmă și acest subiect s-ar fi putut mult mai ușor de depășit dacă Federația Rusă ar fi fost mult mai calmă și mai moderată în reacții.

Corneliu RUSNAC: Dl Popescu cum poate fi comentat acest nou război al vinurilor?

Nicu POPESCU: Vreau să fac câteva precizări. În nici un caz nu este vorba despre un nou război al vinurilor. Într-adevăr, există câteva probleme foarte serioase cu livrările vinului moldovenesc pe piața Federației Ruse, nu este vorba în nici un caz de război și însăși cuvântul război presupune o intensitate a tensiunilor mult mai mare, ori știm foarte bine, chiar acum doi ani am urmărit live, pe televizor, ce însemna un război în cazul Rusiei și Georgiei și refuz cu desăvârșire să folosesc termenul război atunci

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 36, din 25.07.2010

când ne referim la relațiile moldo-ruse. Există într-adevăr, dificultăți însă preocuparea principală a Guvernului este să le depășim. Principala preocupare a Guvernului ține de asigurarea și salvarea acelor locuri de muncă, celor zeci de mii de oameni care sunt implicați în industria vinului, acelor companii care au luat credite, care doresc să-și dezvolte aceste afaceri, dorim să sprijinim aceste companii și din perspectiva Guvernului principala preocupare ține anume de viața și calitatea vieții a cetățenilor noștri care sunt implicați în această ramură foarte importantă a economiei naționale. Anume prin această prismă Guvernul încearcă să rezolve această problemă prin dialog direct cu Federația Rusă. Cât despre Decretul Președintelui Interimar, Mihai Ghimpu, iarăși, cred că pe lângă faptul că ne ciocnim de o situație față de care Federația Rusă are o anumită interpretare a istoriei din această regiune și o bună parte din...sau cea mai mare parte a societății din R. Moldova are o altă interpretare a istoriei ne mai și ciocnim de o situație în care, R. Moldova pe interior nu are un consens asupra istoriei. Cred că este foarte bine să discutăm aceste lucruri dar, este la fel de important să menținem acea unitate a clasei politice pentru că doar în condițiile unei mai mult sau mai puțin unități a clasei politice vom putea europeniza Moldova în baza acelor standarde europene pe care vrem să le implementăm în R. Moldova. Iarăși, adevărata miză în procesul de europenizare a R. Moldova ține în primul rând de unitatea clasei politice, de unitatea Alianței pentru Integrare Europeană pentru că numai, astfel, vom putea aduce Moldova mai aproape de Uniunea Europeană.

Corneliu RUSNAC: De ce totuși Rusia se arată așa de sensibilă în ceea ce privește data de 28 iunie 1940, mai ales că Pactul Ribbentrop-Molotov în urma căruia Basarabia a fost anexată de către URSS a fost condamnat încă în Uniunea Sovietică. Dl Popescu?

Nicu POPESCU: Am început de la faptul că R. Moldova nu are o interpretare comună în plan social, a evenimentelor din acea perioadă dar, iată că Federația Rusă are niște dezbateri, bănuiesc chiar și mai intense referitor la propriul său trecut. Nu este de mirare, practic toate statele din Europa Centrală și de Est au trecut și continuă să treacă prin momente foarte dificile de redefinire a istoriei. Știm și de faptul că în România persoana Mareșalului Antonescu este o persoană controversată pentru care există diviziuni în societate. În Ungaria este vorba de Generalul Horthy care, iarăși, nu este un element care ar unifica națiunea. Vedem cât de aprinse au fost dezbaterile în Ucraina referitoare la Holodomor, la foamea din anii 1933-1934 care divizează clasa politică. Da, problemele de istorie sunt foarte sensibile în această regiune, atât în Moldova cât și în Ucraina sau Rusia, statele, deseori, reacționează foarte bolnăvicios la aceste gesturi simbolice. Este un lucru regretabil dar, este un lucru pe care îl observăm, practic, în fiecare stat din Europa Centrală și de Est inclusiv Balcanii. În acest sens este, după cum spuneam, lucru regretabil dar, bănuiesc că va mai dura un deceniu două până vom putea dezbate aceste subiecte sensibile de o manieră mai calmă. Din perspectiva Guvernului R. Moldova dorim să discutăm acest lucru calm pentru că succesul R. Moldova ca stat depinde de acel răgaz politic, inclusiv în politica externă, care ne permite să ne apropiem cât mai mult de UE.

Corneliu RUSNAC: Dl Chirilă?

Victor CHIRILĂ: Consider că Rusia nu a renunțat la ideea recâștigării influenței asupra spațiului fost Sovietic. Sunt de acord că există această dezbatere asupra trecutului și asupra viitorului Rusiei în

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 36, din 25.07.2010

societatea rusă. Sunt opinii diferite. Societatea rusă încă nu a decis asupra viitorului, în ce direcție se va orienta Rusia. În același timp, cred că actuala elită politică își dorește foarte mult ca această regiune în care ne aflăm să rămână sub influența Moscovei. Ea privește cu îngrijorare și suspiciune intențiile UE de a atrage tot mai mult Ucraina, R. Moldova, Belarusia, statele din Caucaz într-o relație care să presupună un parteneriat economic, politic, social mai strâns între UE și statele din Europa de Est. Lucrul acesta, cu siguranță, Rusia nu îl va înghițe și a fost demonstrat prin diferite declarații. Chiar dacă actualmente, politicienii ruși au un discurs mult mai moderat și mai înțelegător. Aceasta este doar la suprafață. Esența nu s-a schimbat. Recent a fost semnat Actul privind crearea Uniunii Vamale care cuprinde Kazahstan, Rusia și Belarusia. Intenția Moscovei este de al transforma într-un pol de atracție, de integrare regională pentru celelalte state, foste membre ale Uniunii Sovietice, de al transforma într-o inițiativă politică nu doar de esență economică, de a crea un nou spațiu economic și politic cu centrul la Moscova. Lucrul acesta nu trebuie să-l scăpăm din vedere. Cred însă că ultimele evoluții, ce au urmat după Decretul dl Ghimpu, de fapt, ne atrage atenția și scoate în evidență un fapt foarte trist că pragmatismul pe care s-a axat în ultimele luni, în ultimul an, mai bine zis, guvernarea de la Chișinău nu este credibil la Moscova. Moscova a încercat de mai mult ori să pună la îndoială credibilitatea noii guvernări. Fie cu ocazia organizării Summit-ului CSI de la Chișinău de anul trecut, fie în cadrul consultărilor moldo-ruso-ucrainene pe problema transnistreană. Rusia mereu insistă ca R. Moldova să recunoască Transnistria ca parte egală. Il vedem pe dl ambasador de la Chișinău foarte activ în ași exprima nedumerirea, nemulțumirea față de unele acțiuni ale Guvernului. Vedem cât de activă este Mitropolia Moldovei în ultimul timp în a promova o agendă pro-rusească în țara noastră. Vedem că apar unele partide și unele figuri politice care sunt asociate direct cu Moscova la Chișinău. Anumite fundații rusești și-au activat prezența, activitatea și acțiunile în R. Moldova, mai ales când este vorba de interacțiunea cu societatea civilă, cu acea parte a societății civile care nu recunoaște sau nu are ca obiectiv primordial integrarea europeană dar, privește integrarea europeană prin prisma Rusiei. Toate aceste lucruri se fac sub paravanul așa-zisului pragmatism moldo-rus și ar fi o miopie să neglijăm toate aceste tendințe. Pe de altă parte, acest pragmatism ne-a adus un răgaz practic care s-a sfârșit odată cu Decretul lui Mihai Ghimpu, ceea ce demonstrează că Rusia nu ne va lăsa să avem acel răgaz de lungă durată pentru a ne consolida pe drumul de integrare europeană fără a avea obstacole. Rusia nu este interesată într-o astfel de evoluție.

Cred că tot ce s-a întâmplat în contextul acestui Decret a fost doar un pretext folosit de Rusia pentru ași anunța poziția sa reală care, până nu demult, era neclară la Chișinău. Rusia, de fapt, până la Decretul dl Ghimpu avea o poziție de expectativă, de așteptare. Iată că, în cele din urmă, vedem care este poziția reală a Federației Ruse și mă tem că toate aceste hărțuiri, fie economice, fie politice, se vor intensifica în săptămânile și în lunile ce urmează pentru că ne apropiem de un referendum care nu este văzut cu ochi buni la Moscova, ne apropiem de alegeri parlamentare și prezidențiale, care este o ocazie pentru Federația Rusă de ași avansa propria agendă și de a susține venirea la putere a unor forțe mult mai flexibile și mult mai înțeleghătoare în raport cu Federația Rusă. Din propria mea perspectivă, cred că se impune o reevaluare a poziției noastre față de Moscova. Nu în sensul confruntării dar, în sensul reajustării obiectivelor și a mecanismelor de atingere a acestor obiective. Nu putem să promovăm un pragmatism care înseamnă doar evitarea problemelor sensibile în raport cu Federația Rusă sau mereu să căutăm îngăduința Moscovei față de noi.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 36, din 25.07.2010

Nicu POPESCU: Nimeni nu se ocupă de căutarea îngăduinței și pragmatismul R. Moldova nu este un pragmatism adoptat de dragul relațiilor cu Federația Rusă sau cu China sau cu SUA. Este un pragmatism de dragul R. Moldova care servește în primul rând în interesul R. Moldova și acest pragmatism, dacă doriți, se manifestă, în primul rând, în relațiile noastre cu UE care continue să fie cea mai importantă direcție strategică pentru noi și îmi dau seama foarte bine de faptul că subiectul emisiunii de astăzi ține de Rusia dar, dacă ne uităm la acele realități economice, politice atunci vom vedea că R. Moldova se mișcă cu pași semnificativi și rapizi în direcția UE. Să vă dau doar câteva cifre: bunăoară comerțul nostru extern, al R. Moldova peste 50% revine UE, circa 17-18% din comerțul nostru extern revine Federației Ruse, ori UE este un partener de trei ori mai mare decât Federația Rusă. Iarăși, ne-am referit la problema vinului, însă, vreau să vă spun că producția vinului constituie doar 1,6% din produsul intern brut al R. Moldova. Evident mai există câteva industrii aferente, sectorul bancar este conectat la situația din sectorul viticol, transportatorii dar, însăși această sumă de 1,6% din PIB este o sumă semnificativă, mare dar, nu putem spune că vine sfârșitul lumii în condițiile în care sectorul nostru viticol s-a ciocnit de anumite probleme.

Și altceva vreau să vă spun, bunăoară, deja R. Moldova are o cotă de export al vinului în UE și această cotă anuală a fost acoperită în proporție de 83% în doar 6 luni. Acest lucru arată că R. Moldova poate produce vinuri de calitate, le poate exporta în UE că de fapt noi am putea exporta mai mult vin decât ne permite în acest moment această cotă și din această cauză, principala noastră prioritate este inclusiv să diversificăm piața de vinuri pentru că R. Moldova are acest potențial și cu siguranță o vom face. Acest lucru presupune investiție de timp, presupune lucru serios și nume din această perspectivă, și nu mă tem să folosesc cuvântul pragmatism, care, uneori, am impresia că începe să adopte anumite conotații negative pentru că preferăm să ne ocupăm de diversificarea piețelor R. Moldova, de europenizarea R. Moldova, de dialogul pe vize cu UE în loc de a ieși pe baricade, de a ne lansa în discuții interminabile despre istorie pentru că, de fapt, ne referim la ideea că există un anumit număr de persoane în Guvernul R. Moldova care sunt forțele motrice a reformelor. Și acum trebuie să ne gândim foarte clar, în ce direcție este mai bine ca aceste persoane să-și canalizeze energia politică. Să ieșim pe baricade, să facem declarații tari, care nu știu, prind bine la câteva procente din populație sau ca acest timp și această energie politică să fie investită în adevărata europenizare a R. Moldova. Eu personal, prefer să mă ocup de vize, de procesul de liberalizare a vizelor pentru cetățenii R. Moldova și doar ultimele săptămâni, practic de 2-3 ori pe zi, de exemplu, ca să vă dau un simplu exemplu, avem ședințe în care discutăm ce facem cu gestiunea frontierei, cum accelerăm introducerea pașapoartelor biometrice, cum conectăm toate punctele de grăniceri la un sistem așa-numit TETRA care ne va permite, iarăși, să îndeplinim un din condițiile impuse de UE. Cred că pentru binele R. Moldova, pentru binele cetățenilor R. Moldova este mai bine ca acest timp, această energie politică pe care o avem în R. Moldova să fie investită în aceste detalii tehnice, uneori plictisitoare care ne vor permite să aducem Moldova mai aproape de UE.

Corneliu RUSNAC: Recent în presa din Germania, Marea Britanie și Italia au apărut, aproape concomitent, o serie de articole critice la adresa faptului că România ar acorda un număr mare de cetățenii originarilor din R. Moldova. Autorii acestor articole se arătau îngrijorați de faptul că moldovenii cu pașapoarte românești ar putea invada UE în căutarea unui loc de muncă în perioada când rata șomajului este înaltă în UE. Pe de altă parte, statisticele arată că numărul moldovenilor plecați în

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 36, din 25.07.2010

străinătate variază în ultimii 10 ani în jurul cifrei de 600 000 și că posibilitatea de a obține cetățenia românească nu pare să influențat prea mult această cifră. Totuși cum se explică apariția acestor articole în presa occidentală, mai ales că unii analiști de la noi întrevăd aici mâna Rusiei, ca să zic metaforic, care ar fi deranjată de faptul că România acordă multor cetățeni români cetățenia sa. Dl Chirilă?

3. Apariția articolelor critice la adresa faptului că România ar acorda un număr mare de cetățenii originarilor din R. Moldova.

Victor CHIRILĂ: Cu siguranță este o acțiune coordonată. Cine? Este greu să spun. Putem face speculații nenumărate la acest subiect. Trebuie să înțelegem că nu doar Rusia privește cu ochi mai puțin buni această inițiativă a României dar, sunt persoane, grupuri, politicieni din UE care nu privesc cu ochi indulgenți această inițiativă. De aceia cred că trebuie să ne concentrăm nu atât asupra cine stă în spate cât asupra mesajului pe care îl transmit aceste articole. Mesajul este unul foarte îngrijorător pentru cetățenii R. Moldova, îngrijorător pentru că sunt anumite forțe, politicieni, grupuri de interese care ar dori ca R. Moldova sau cetățenii ei să rămână închiși într-un țarc. Ei neagă sau nu privesc în ansamblu întreaga situație în care ne aflăm. Sunt peste 300 000 de cetățeni ai R. Moldova în UE și majoritatea lor sunt oameni care lucrează în mod legal deja în statele membre ale UE, plătesc taxe care se duc la bugetele acestor state, au permis de lucru legal, mulți din ei, în special tinerii au deja familii, copii lor frecventează școlile, grădinițele din statele respective, vorbesc limba statului în care se află, părinții lor învață limba, se integrează în societate. Iată această parte a problemei nu este reflectată. De fapt, noi pierdem, R. Moldova pierde pe urma acestei emigrări legale sau ilegale și câștigă Italia, care se pomenește cu o nouă generație de tineri care se integrează ușor, acceptă tradițiile și respectă legile. Iată cine câștigă, Italia, Portugalia, Irlanda și cred că este în folosul acestor state ca situația lor, acestor cetățeni să fie clar legalizată în aceste țări. De aceia mi se pare un pic malițioasă această campanie, aceste articole mi se par malițioase și rău voitoare la adresa R. Moldova, ele nu redau întreaga problemă așa cum este ea. Nu se referă, de exemplu și la acele cetățenii pe care le acordă Rusia și Ucraina, care combinate sunt mai multe decât cetățeniile, pașapoartele oferite de România. Spre deosebire de cetățeniile pe care le oferă Rusia cetățenia României oferă cetățenilor noștri dreptul nu doar de a călători liber în spațiul UE dar, de a munci legal, de a învăța legal în spațiul UE. Plusul este enorm și nu trebuie de văzut acest proces ca o încercare de a aduce R. Moldova pe ușa din spate în cadrul UE. Acest lucru nu se va întâmpla. Pentru că știm foarte clar că există criterii bine stabilite care vizează nu doar cetățenii dar întreaga țară. Dacă țara nu este pregătită cu instituțiile sale și cu legislația sa să facă față acelor cerințe care sunt înaintate de UE cu siguranță R. Moldova nu va adera. În același timp, cetățenii R. Moldova doresc să fie parte a comunității europene și dreptul lor este legal, este constituțional și nu cred că această deschidere din partea României pune la îndoială sau subminează suveranitatea, independența R. Moldova. Dimpotrivă, oferindu-le această posibilitate ei contribuie la dezvoltarea și economică și socială și la consolidarea politică a țării noastre.

Corneliu RUSNAC: Dl Popescu?

Nicu POPESCU: Cred că nu trebuie să exagerăm nici importanța acestui val de publicații și să le vedem într-un context mult mai larg. Or, ceia ce am văzut este că într-o serie de publicații de dreapta din UE au

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 36, din 25.07.2010

apărut câteva articole despre, care printre altele mai făceau referință la R. Moldova, însă adevărul este că o bună parte din aceste ziare și publicul de dreapta din UE este foarte preocupat de probleme de emigrații. Dacă luați aceste ziare care au scris despre problema cetățeniei românești, veți vedea că aceste ziare de trei, patru ori pe săptămână scriu despre migrația legală și ilegală în UE și au o politică foarte fermă anti-imigraționistă și, în acest context, aceste ziare cu regularitate critică Marocul, Tunisia, Egiptul, Malta, uneori Italia este criticată pentru o politică prea relaxată, Spania este criticată pentru amnistiiile oferite emigranților, noile state membre sunt criticate. În ianuarie a fost un val de publicații despre Macedonia, țin să vă amintesc că din decembrie anul trecut UE a eliminat vizele pentru Serbia, Macedonia, Muntenegru, și o lună, două după acest lucru a fost, iarăși, un val de presă care spunea că în urma liberalizării regimului de vize pentru statele din Balcani e o nouă avalanșă de emigranți, lucru neconfirmat mai târziu. Iată că în această dinamică de a scrie cu regularitate și cu ostilitate despre emigrarea în UE a nimerit și acest caz specific al relației moldo-române dar, iarăși, vă invit chiar astăzi să mergeți pe pagina Daily Telegraph sau Il Giornale și veți vedea în ultimele trei zile un alt articol despre emigrație. Din păcate este un subiect foarte sensibil pentru UE, un dosar foarte problematic. Știm că forțele de dreapta, anti-imigraționiste, obțin foarte multe voturi la alegeri, și în Olanda și în Austria și în Germania uneori, deși mai puțin. Da, este o problemă europeană. Moldova este văzută în aceste discursuri nu prin prisma unei probleme personale cu țara R. Moldova sau cu moldovenii ca cetățeni ai acestui stat ci cu imigrația în general. Indiferent de unde vine această imigrație. În al doilea rând, dacă iarăși ne referim la cazul cetățeniilor românești, eu personal observ că este, deja, al treilea sau al patrulea val de publicații referitor la acest subiect. Aproximativ odată pe an există un val de publicații în care un jurnalist, probabil în lipsă de subiecte vara își mai aduce aminte de faptul că președintele Băsescu ar fi declarat cândva că 800 000 de mii de cetățeni ai R. Moldova doresc să obțină cetățenia română, își amintește de acest lucru, îl menționează într-un nou articol, alți jurnaliști preiau acest subiect și, astfel, primim o avalanșă de publicații despre un subiect foarte specific, avalanșa trece, peste două săptămâni toți uită și aceiași jurnaliști și aceleași ziare scriu despre alte subiecte. Și dacă ne referim din perspectivă europeană la procesul de pașaportizare în acest spațiu, în fond, eu înțeleg de ce acele forțe politice sau acei jurnaliști care sunt preocupați de problema imigrației nu îi interesează procesul de pașaportizare de către Rusia sau Ucraina în R. Moldova pentru simplul fapt că un pașaport rusesc sau un pașaport ucrainean nu afectează valorile și fluxurile migraționale din UE, pe când obținerea unui pașaport românesc, oferă posibilitatea de a călători în UE. Aceste articole sunt regretabile. Au o anumită tentă xenofobă în ele. Acest lucru ne displace dar, continuăm să lucrăm. Aceste probleme vor fi eliminate odată cu eliminarea vizelor Shengen pentru cetățenii R. Moldova și pentru a obține această perspectivă, eu prefer să ignor aceste articole și să ne focusăm pe acele lucruri pe care trebuie să le facem noi în Moldova și care ne vor permite să putem călători fără vize în spațiul UE într-un viitor previzibil.

Corneliu RUSNAC: Cum credeți că vor evolua pe viitor relațiile cu Rusia ținând cont și de faptul că deja am intrat în campanie electorală, mai întâi pentru referendum, mai apoi pentru parlamentare și eventual pentru prezidențiale? Dl Popescu?

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 36, din 25.07.2010

4. Evoluția relațiilor dintre Federația Rusă și R. Moldova

Nicu POPESCU: Acest lucru depinde și de Rusia și de rezultatul alegerilor de la noi dar, cred că acest viitor al relațiilor cu Rusia depinde, în mare parte, de cum va ieși Rusia din criza economică. Nu trebuie să ne focusăm pe situația noastră foarte mică, foarte locală, și să vedem evoluția politicii externe ruse doar prin prisma R. Moldova. Evoluția politicii externe ruse depinde, în mare măsură, de cum iese Rusia din această criză economică. Dacă Rusia, totuși, își cristalizează acest discurs actual care spune că modernizarea Rusiei se poate face doar printr-un parteneriat cu SUA și UE, sunt niște mesaje trimise recent de președintele Medvedev. Deocamdată nu știm dacă aceste mesaje vor deveni realitate în politica din Federația Rusă. Sperăm ca acest lucru să fie așa, și iată, în acest context se va înscrie și R. Moldova. Lecția principală pe care o învață Federația Rusă în urma crizei economice este că doar prin integrare în spațiul valoric occidental Rusia se poate moderniza și poate supraviețui ca stat, cel mai mare stat ca teritoriu din lume, atunci și relațiile cu R. Moldova sunt sigure că se vor mișca într-o direcție bună. Dacă Rusia învață o lecție opusă, crede că în urma acestei crize occidentul nu mai este atât de important, că ar trebui să-și întărească așa-numita economie suverană, așa-numita democrație suverană, atunci bănuiesc că relațiile dintre Moldova și Federația Rusă vor continua să se ciocnească de dificultăți. Da, iarăși, după cum vă spuneam, viitorul Moldovei nu depinde de Federația Rusă, depinde, în primul rând de R. Moldova. Ori, iarăși, să revenim la subiectul popular al vizelor, a vinului. R. Moldova își face temele de acasă, produce vin de calitate, investește în marketing bun în UE sau în Canada, introduce pașapoarte biometrice, asigură circulația la frontieră. Aceste sunt lucruri asupra cărora Rusia nu are influență directă. Dacă R. Moldova își face temele pe acasă de o manieră impecabilă, atunci viitorul său va depinde în primul rând de succesele sale interne, de succesele sale de europenizare nu de direcția în care va merge sau nu va merge Federația Rusă.

Corneliu RUSNAC: Dl Chirilă?

Victor CHIRILĂ: Consider că politica noastră față de federația rusă trebuie reajustată. Pragmatismul este bun dacă el are niște obiective clare. În cazul de față obiectivele nu sunt atât de clare. Desigur, este important să ne asigurăm că avem răgazul necesar din partea Federației Ruse pentru a ne ocupa cât mai mult de integrarea noastră europeană, de a ne moderniza economia, de a ne consolida democrația, de a ne armoniza legislația și instituțiile noastre cu cele ale UE pentru că aici și în acest fel se va decide soarta țării noastre. Totuși, cred că politica noastră nu trebuie să depindă de mofturile unor politicieni de la Moscova. Relația personală cu anumiți politicieni de acolo este importantă, însă ea, în condițiile actuale se poate transforma într-o pârgie de influență din partea Federației Ruse, aceasta este pe de o parte. Pe de altă parte, cred că Chișinăul trebuie să facă clară poziția sa față de Kremlin. Desigur, avem obiective comune dar, este important să le vedem, să le împărtășim în același fel. De asemenea, R. Moldova nu este o țară controlată doar de un singur partid cum este Rusia Unită. De acum încolo vom avea coaliții, iar în coaliții întotdeauna sunt diferite voci, sunt diferite interese, sunt diferite viziuni asupra viitorului, evenimentelor istorice care ne-au influențat evoluția. Lucrul acesta nu ar trebui să fie folosit de Federația Rusă pentru ași exprima de fiecare dată nemulțumirea prin sancțiuni economice. Aceste dezbateri din R. Moldova constituie un proces firesc caracteristic unei societăți democratice. Inșă, dacă ele sunt ridicate la

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 36, din 25.07.2010

nivel de obstacole între state, atunci probabil că ceva trebuie schimbat în relația cu respectivul stat. În cazul dat, vorbim de Federația Rusă. De aceea, cred că după alegerile parlamentare și prezidențiale din toamnă va fi nevoie de o nouă strategie față de Moscova, o strategie care să fixeze clar obiectivele pe care trebuie să le urmărim, obiective pe care ar trebui să le urmărim în comun cu Federația Rusă, să ne precizăm mecanismele de obținere a acestor obiective dar, de asemenea, să fixăm clar principiile și regulile de care ne conducem cu Rusia. Da, este greu să așteptăm de la Rusia că va respecta aceste reguli. Este important pentru noi ca ele să fie clare pentru partenerii noștri occidentali pentru a nu fi blamați că tensionăm relațiile cu importantul partener estic. Avem nevoie de un parteneriat stabil, durabil cu Federația Rusă, dar un parteneriat care să aibă niște obiective pe care noi să le îndeplinim într-o perioadă clară de timp.

Problematika transnistreană ar putea fi esența unui astfel de parteneriat. Totul depinde, cum a spus și dl Popescu, de cum va ieși Rusia din această criză. Dacă ea va înțelege că parteneriatul cu UE și SUA este mult mai important atunci și viziunile de soluționare a acestei probleme, problemei transnistrene, se vor apropia, vor găsi un numitor comun. Din păcate, actualmente, în ciuda apropierei federației Ruse de UE și SUA nu se observă această apropiere de viziuni. Prin urmare, este nevoie să ne pregătim pentru situații complicate și în viitor cu Rusia și să facem tot posibilul ca acele pârghii politice, economice pe care le utilizează Federația Rusă pentru ași impune propria voință în R. Moldova să le diminuăm din importanță. Cum? Modernizând sectorul viticol, prin măsuri radicale, uneori făcând abstracție de conjunctura politică din R. Moldova, conjunctura electorală. Dacă anumiți exportatori sun vinovați de faptul că vinul exportat în Federația Rusă nu este de calitate atunci trebuie luate măsuri drastice, de lipsit acești exportatori de licență de export, de restructurat această întreprindere, de găsit posibilități de atragere a investitorilor străini în R. Moldova, în special din spațiul UE și de angajat companii de distribuire a vinului din SUA și UE care să se ocupe de marketingul vinului nostru pe piețele SUA și UE și nu de lăsat cetățenii R. Moldova care, din păcate, vedem că se ocupă mai mult de buzunarul propriu. Iată aceasta înseamnă o strategie reală în raport cu federația Rusă. Nu trebuie să personalizăm relația cu Moscova pentru că aceasta, în cele din urmă, ne va afecta propria politică, eficiența propriei politici față de Federația Rusă.

Corneliu RUSNAC: Spre regret, timpul rezervat emisiunii noastre a expirat. Eu vă mulțumesc foarte mult pentru prezența la acest program. Stimați ascultători, eu Corneliu Rusnac, vă reamintesc că ați ascultat o emisiune de discuții pe teme de politică externă realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de Fundația Friedrich Ebert. Pe curând!